ESK. 67
#61580032
ESKIMO HISTORY
BROADSIDE
(UNIQUE?)
$175

Aglait

angajoĸânit Londonemêtunit pijut illagêktunut Labradoremêtunut.

1891.

Jâre una atortavut uvloĸsiorviksoangovoĸ uvaptingnut angajoĸaujunut, Englisitut naitomik taijaujunut S. F. G. mik (**S**ociety for the **F**urtherance of the **G**ospel) imaipoĸ: piniaĸattigênik oĸautsit tussarnertut siamartitauningænnik. Jârit 150 it tamattomane ĸângersimangmatta taimangat, angajoĸât Londonemêtut sivorlivut jâreme 1741 me, Gûdib nâlegauvianik siamartitsijomamut, angeĸattigêtainalaungmatta: Amêrikame ajoĸertuijôjuksat Londone apĸusârlugo pijut siniktartitsomavlugit pattangaititsomavlugillo ikajoromavlugillo ajugaringitamingnut.

Jâreme 1768 me illagêt Herrnhutemêtut kajusimalerput ajoĸertuijuksat sivorlipsingnut tillijomavlugit. Taipsoma sivorngagut Kristian Erhard sivorlipse tarningit pivlugit inôserminik ipperailauĸpoĸ, nunapsingne âne toĸotaungmat. Illagêt ajoĸertuijersoangita tagva angajoĸât ipkua angeĸattigêt Londonemêtut apperivait, angerniarmangâta Labradoremut ajoĸertuijartortuksat pijariaĸartangit ingergasiutingillo kamagijomavlugit akkileromavlugillo? Taimailiulauĸput angajoĸât Londonemêtut; Gûdemut okpernerme taimangallo tamât umiaĸsoaĸartitsilauĸput, ajoĸertuijuse nunapsingnut pijungnarĸovlugit utterungnarĸovlugillo tagvangat, pairilauĸpaillo ajugaringitamingnut. Illipselo, mâna Gûdib nâpkiningninganut okpertunik nunaĸattigêngojose, pijuksaunipsitut nertornartomik unganermut ajoĸertuijoĸotise ikajoromagupsigik, uvaguttauĸ ikajorniarluta soraerniangilagut.

Piluartomik tussudlarpogut nellojunik puigorĸonnase, sulle illipsetut ajungitulliviolungitunik oĸautsit tussarnertut ĸaumasingata nuininganut. Nunaĸattipse illangit târtomêput sulle. Illipse okpertunut illingagapse, taipkua Kristusemut tessioraksarivase. Taimailiungikupse, kangunartomik nellojut issumanginut piniarninginullo tammartitaudlarniarpose, sôrlo Nagvarme jârine ĸângitainartune pijoĸalaungmat kiksanartomik.

Kuviasukpogut, illapse illangita nellojut issumagitsiarmagit. Gûdib Anernerub ajunginerub mâna sillaĸsoarme okpertut ômatingit angijomik aulajârtipait, taipkuninga târtomêtunik oĸautsiniglo tussarnertunik tussalaungitunik naiperĸotigosulerĸovlugit. Illipsingnuttauĸ oĸautsit tussarnertut unertûtigijauvut, illipselo assipsingnut pititaksaridlarpase.

Tunergutipsingnik tamattomunga illingajunik tussarupta, tamât ĸuviasukpogut, tussulutalo, Nâlekab assinginik sulle apĸutiksaĸartiniarmasse Nâlegauviata siamartitauninganut illingajunik. Tunergutise achânitat Surinamemut tillikliutjaumavut, kattimaviliornermut Hamiltoneme illingajuksauvlutik;

kattimavingmik angijomik pijariaкarmatta. Gûdib angijomik nuname ipsomane kiaktalingme ajoкertuijut piniarningit sullitidlarpait piluartomik кernertane napârtomiune. Unuktut nellojôlauкtut Jêsuse кennerpât nagvârlugolo, angakkullo târtublo pingit ipperarlugit, baptitaujomalarmiglo. Illangita aglât Suriname-miut кernertat iglugasait illangine kivgartortiovlutik nunaкatimik tarningit pairitsiarpait saimanartomik.

Angajoкât sivorlivut jârit 150 it mattoma sivorngagut pigiatainalermatta sivorlise ikajorlugit, taipkua inutômarilauкput nunamingne. Mâna assianimarik illinganeкarpoк nunase. Illangit, inumario-lungitut, seккinermiut nunapsingne nunaкarmarikput; aujamelo tamât nunase Zikonanut unuksivalliajunut aiviosôngovoк. Tamakkoa taimaitillugit Nâlegaк imâk issumaкarкôrpoк; taipkua Zikonamiut кablunâllo кablunângajullo piniarкattigilugit pijuksaugupse, tamattomûna okpernise ôktorlugo pijomavoк. Taipkua illangit ânanâmaringnik illuseкarput, illangille Gûde sivôragilugo pingilat, taimaitullo ôktorpâse piungi-tullerкojomavluse sunatuinakkut. Omatisele ajoкertortautsiarsimavut кaujimatsiarungnarlutik, suna idlu-artôngmangât, sunalo piungitôngmangât? Tamanna кujalijutigisiuk Gûdemik, pitsartutitaunasuaritse Nâle-gapsingnut, nangerungnatsainarкovluse aulajuidluse tamaine idluartune nâmagijaujunelo piulijipsingnut.

Taimaitut illangita niuvervigilugit perкodlarpâse. Agviaromangilapse uvagut, nelâgut pijaria-кarupse pijomajapsingnik, akkiliksaкangikupselo issumagerкâraksapsingnik. Sillainadlarpoк akkilik-sat unuksitidlugit attausiolungitunik niuverveкarnermut. Europame Amerikamelo unuktut taimailiortut parngnanaersimavingmut aglât pititauкattarput illâne.

Nangminek pivluse кuviasukpogut, illapse illangit pinasuatsiarmatta akkiliksaerutijomavlutik. Kanortôк illûnase oкumainartoâlungnit tomakkonangat piulijaujungnalauritse!

Piluartomik tamattominga kammarкojomadlarpapse: kinamullônêt кissît tuktujallônêt niorvgutigi-niarasigik ukiome кainiartome pijariaкaromârtase. Annorât кablunâktajat itjeкadlarningane nunapsingne sunaulungilat, кissîllo Gûdib tunergutingit nunapsingnut aulaigupsigik, tagva aкsârpose nangminipsingnik timipse кanoengitsiarninganik nukkeкarninganiglo. Puigorniarase, tamâne nunab illinganingine inuk, unuktunik pijariaкangitoк nertornartomiglo atutsiartoк Gûdib tunijanginik inungnut pinasuatsiartunut piorisârtunullo, — tâmna nellâgut akluinersaudlarmat inungmit unuktovaksoarnik pitaкartomit.

Assianigle aglagaksaкarivogut. Jâreme ômane, uvagut uvloкsiorviksoarijaptingne, angijomik кillanârpogut, arvertarnise okpernerme кuviasûtigijungnarajaruptigo illûnâne. Tussaumajaptingnulle Labra-doremiut ukiame кângersimajome angijoкsoarnik kappiasuktitaudlarpogut pivluse, piluartomik niuverniar-neк niuverviptingne attosôк pivlugo, agviarкôrningalo ômatipse illingatsiarninginik okpernipsingniglo. Jârit pingasut mattoma sivorngagut кattangutib Latrobib nelipsalauкpâse, uvaptingnut tillijaumavlune. Sôrlo tâpsoma taipsomane oкautilaungmasse, uvagut niuvervît iglullo tamaita assingit tamakkonanêtullo perкutigivavut. Killanârapta ikajoromavluse, idluartomik Gûdib sângane inôjungnarкovluse, niuverve-кaromavogut, imâgle kissiane, malligaksat niuvervingme atorкojavut, kamagitsiarupsigik. Niuverveкar-pogut uvagut pivlutaungitoк, Missionelo pivlugo idluaкutiksapsingnullo. Taimaimat tussumarikpogut, niuviaksanik pissilerкonnase illipsingnut nellâgut atoraksaungitunik, taimaimallo akkiliksaкarungnaerкod-larpapse.

Uvagut nellivut, taimaktauк ajoкertuijut nelliat akluititaulungilaк niuverniarnermut ômunga, inuit nellâgôngitut taimak oкalulauralloarmatta, illipselo illangit aglât tamanna taimaidlarasugilauralloar-matsuk. Ammalo akkunapsingnêtoкarкôrpoк illanginik imâk issumaкartunik: idluartoк idluitorlo pivlugo niuvervingme issumaкarungnaramik kattimavingme ajoкertuijunelo attoraksaujub assianik; niuvervingmelo tamât mikseкârmariktomik oкarlune pijariaкangimat. Nagliktavut кattangutivut! Taimaituksaungigallo-arpoк illa! Taimak inûb ômatinga inôsingalo sujuktitaujungnarmarikpuk; piungitoкsoarniglo mallikte-кarungnarpoк, tuksialungikupse Gûdemut, mikseкânginermit, puisungnermillo nâmaksinginermillo saputi-luse perкovlugo.

Takkogitse! nâmaksinginermut jâreme 1887/88 melo кanoetunik Zoaremiut illuseкartitaulaung-matta. Kappianadlarajalauкpoк, taipsomane Kale ajoкertuijut illangánik toкotsinajalauкpat, pisarailu-adlarlune кukkilaurame niuvervik torârvigilugo.

Takkogitse! nâmaksinginermut jâreme 1889 me Hebroneme kappianadlartomik pijoкalaungmat! Mâna sivorlerpâmik piviksaкarpogut okautijungnarluse, kiksadlarluta Hebronemiut piniarniâlungit ajoкer-tuijoкotimingnut nâmagingimarikkaptigik illa! Kangusûtigivavut, illagêt okpertônerartut taimak pinia-

rungnalaungmatta, kivgartortillo nangarivavut, nâmanersamik tilliorlugit tessiorlugillo pilaungimatta. Nakudlalaukpok, aipanga manigôtilaungmat, kivgartornermit nâmatuinartomik pêrtaulaungmat; tussuvogullo aipangatauk mâna assinginik issumakarkovlugo. Angutit assingit, illagêt Hebronemiut illûnatik illa nangarijaksauvut, aulatsijut taimaitut mallingmagit sillainadlartomik. Illutsinut taimaitunut Kristusib attinga nertornarungnaertitauvok, Kristusib attinga atortase, okpertôgapse. Tamakkutigûna sullijungnangilase. Taimaitokarannerajarpat, niuvervekarungnaerkojijuksaunajarpogut sôrlo Zoareme, nellonarpoktauk ajokertuijut kingorngane aularkojauniarajangimangâta. Okarmarikpogut imâk: Kamalungitotut ajokertuijokotivut taimak piniarnerlugviokojungnangilavut, sôrlo Hebroneme piniarviolaungmatta. Kujalinermik sakkertitsilaunginivut taipkua. Kattangutivut Adolf Hlawatscheck tamât idluartomik piniarvigilugit pinasuarpok. Ammalo taipsomane sullimarilaukpok tukkekartitsinermine „Malligaksat“ nummeringita 15 ingánik. Nâmagijungnangilavut, inôsuktut sulle pinasuatsiangitut, atâtamingne sulle, ubvalo kivgatut angajokâmingne iglokartut, niuvervekarajarpatta angutemariktitut. Taimaitut senniáne akkiliksakalerêrpok unuluartunik niuverviptingne.

Nagliktavulle kattangutivut! nâmanersamik nerriugvekarpogut illipsingnik, illagêktunut okpertunnt illaugapse. Puisungnerlo nâmaksinginerlo akkerartorlugik niuvervigilutalo idluartomik pinialauritse, uvagullo idluartomik piniarviginasuarniarivapse.

Aglagêrpogut, uvagut angajokaujogut niuvervekarneimut akluititaulunginapta, niuvervekartitsituinaraptale illipse pivluse, ajokertuijullo inôviksakarkovlugit nunapsingne, tarnipse pairijaujutiksangánut. — Illâne nautsertokattarpakpavut niuviaksat niorvgutiksallo akkiksangit, uvaptingnut atorkojaumajut, uvagut nâmaktomik akkilertaukovluta, taimaktauk illipse nâmaktomik akkilertauvoluse. Jâre una uvaptingnut kuvianartomik uvloksiorviksoangongmat (sôrlo okarêrapta), piviksakartitaugivogut niuviaksallo niorvgutiksallo akkiksangit nautsertormilugit. Taimailiorlutale kammajuksaugalloarpogut, sappertitaukonnata uvagut, akkiliksakartitaukonnatalo mangminek. Ikajoromavlusele pijomadlarpogut ajugaringitaptingnut, akkiliksase pêrasuarlugit pijungnarkovluse maksualuse. Illanginik tagva nutautitsinajarupta, tagva nellâgut ikajortauniarasugivapse sullitsiarungnartitauniarasugiluselo.

Taimak pinasuarniptingne perkovapse Gûdemut, uvaptingnik illipsingniglo pairsijomut atâtatut avâgosuktotut. Tâpsoma naglingningata nellâgôrtub illinganinga puigorniarnago pita! illûnamatsianginik uvagukullôjogut pijariakarasugijaptingnik aitortorlungimatigut.

Mânalo, nagliktavut kattangutivut, kanok illingajomavisâ jâre una uvloksiorviksoangojok erkaumanartitsomavlugo, angajokâpse Londonemêtut uvloksiorviksoangat, tâpkua jârit taimak unuktigijut nâvlugit akkunapsingne ajokertuijunik pattangaititsilaungmatta, sunatuinatigullo pinasuatsainalaungmatta ikajoromavluse kilaublo nunablo pingine. Ukiune atausiungitune kappianartune tâpkua tunnergutingit aklujunut illingajut sulliaksakartitsiningillo perlertailititsilaukput illipsingnik. Inuktitullo okarupta, angajokât Londoneme pingipatta, kakkôjakarajangilase kilangmit pijomik.

Ananaunerpâmik angajokâse akkilerungnarpase, illipsingnik tunnimarigupse Nâlekamut piulijiptingnut kivgartorasuartaptingnut illipsingnik kivgartorniptigut. Erkaumavisê unipkautsinik ânanaudlartunik sivorlipse tupaktitaunersoangánik sâgiartitaunersoangániglo, jâreme 1804 me pigialauktomik? Tattamnadlartomik Anernek ajunginek sullidlarpok illa! Arnakulluk, kangunartomik inôsekalauktok sivorliolaukpok taipsomane Hoffentaleme — illagêt illinganingat piungitoksôluatsiartillugo, issumaksarsiortokaluatsiartillugo ajokertuijut taikangat nûtuksauniangimangâta? Arnakullûb ipsoma ajokertuijok tussarpâ okâlatillugo, okautsit ukkua nautsertoraksarivlugit: „Inûb erninga tikisimavok tammarsimajut kenneriartorlugit piulijartorlugillo“ Luk. 19, 10. Piunginerpângogalloarpunga, taimailivok arnak, Jêsusele tikisimangmat keneriartorlugit tammarsimajuniluatsiak, uvanga aglât piulijaujungnarpunga. Piulijauvorlo; sâgiarningaullo nutângortitauninganullo nunakattingit angijomik kibliktaudlarput. Unuktut tarnimik piulijaunik-sangat siardlerutigidlalerpât. Unuktut tagvunga tikidlutik idluarasugijut, piuliklertemik pijariakarnermingnik ikpigidlalerput. Tuavidlartomiglo Anernerub ajunginerub sullidlarninganut Hoffentalemiut nutângortitaumarilaukput.

Taipsomaneluatsiak inôsuktuk magguk Nainemit taikungarpuk. Piungitôlaukpuk taipkua, piungituniglo issumakarlutik Hoffentalelialaukpuk; neriugijamigle assianimarik illinganekartunik naipitsivuk. Tagga inuit, tagvunga tikidlutik illagilauktangit ajortullinerne sunatuinarne, inôtsenut takpângat pijomut

sâlagijaujut! Taimak taipkua magguktauĸ kappiasudlarlutik ĸenneriartortitaulerpuk ajornermik issumagijaujungnaerningánik ullapirsaumiglo piulijiptingnit. Nellâgut ĸaĸialerdlutik Gûdib sângane, tâpkuatauĸ illangiutititauvuk nâpkigijaunermik. Taimak utterivuk nunamingnut Nâlegaĸ nertudlarlugo piuliklerninga angijoĸsoaĸ pivlugo taimaglo Nainemetauĸ inuit kibliktaulaurivut sâgiartitaulutiglo.

Adsigêktomiglo Oĸametauĸ pijoĸalaurivoĸ; nunallo illûnatik pingasut taipsomane illagêktotalît Nâlekamut tupaktitauvlutik, angijomik saimartitaudlalauĸput.

Sunamigle Nâlekab aulatsinganut saimanartomut inuit Gûdemut tupaktitaunersoangat tamanna malliktekalauĸâ? Oĸab tachâne nellojoĸalauĸpoĸ sulle taipsomane, oĸautsinik tussarnertunik oĸâlaviolaungitunik. Taipkua Gûdib nâpkigosungninganik tussartitaujuksaulerput. Tagva ingergajoĸaĸattarpoĸ ajoĸertuijuniglo inungniglo, aglât uivarlutik Killiniub ungatânut; jârillo illangit ĸângersimangmatta Hebroneme igloliortoĸalerpoĸ illagêllo kattimalerput ajoĸertuijoĸarlutik ingmigut. **Taimak Hebronemiut illagêngingat inûlilauĸpoĸ sôrlo inuit Labradoremiut sâgiartitaunersoanganit.**

Tamakkoa tamaita, nagliktavut ĸattangutivut, Nâlekab piniarnerilauĸpait, inuingungitorle. Kuviasungnivullo anginerpângonajarpoĸ, adsigêktomik tussarajarupta arvertarnerub inôtsiblo Nâlekame nutângortitauninganik nellâgôrtomik illagêktune illûnaine ĸattangutiptingne Labradoremiune. Kanortoĸ Nâlegapta jâre una uvloĸsiorviksoavut erĸaumanartiliuk saimanartillugolo nâpkigosungnerme angijoĸsûb sullidlarninganut taimaitomut!

Salutidlarpapse uvagut kattangutipse angajokaujogut.

Londoneme, Maieme 1891.